

SEMINARIUM PT. „WKŁAD TOWARZYSTW NAUKOWYCH I LOKALNYCH
ŚRODOWISK W POWSTAWANIE I DZIAŁALNOŚĆ UNIWERSYTETÓW
W OKRESIE DRUGIEJ RZECZPOSPOLITEJ” W POZNAŃSKIM TOWARZYSTWIE
PRZYJACIÓŁ NAUK. Poznań, 12 listopada 2018 r.

Setna rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości stała się okazją do zorganizowania dnia 12 listopada 2018 r. przez Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk seminarium pt. „Wkład towarzystw naukowych i lokalnych środowisk w powstanie i działalność uniwersytetów w okresie Drugiej Rzeczypospolitej”, które odbyło się w ramach współpracy między towarzystwami naukowymi. Do udziału w tym wydarzeniu zaproszono także Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, reprezentowane przez wiceprezesa KTPN prof. Ewę Andrysiak.

Otwarcia tego naukowego spotkania w Sali Posiedzeń PTPN dokonał prezes PTPN **prof. Andrzej Gulczyński**. Jako pierwszy wystąpił **prof. Tomasz Schramm** (Poznań) z tematem „Kadry profesorskie nowych uniwersytetów w odrodzonej Polsce”. Profesor omówił trzy uniwersytety: Warszawski, Wileński i Poznański, a także powstałe w tym czasie towarzystwa naukowe oraz wspominał o prof. Michale Siedleckim – pierwszym rektorze (1919-1921) Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, Władysławie Mickiewiczu i prof. Benedyckie Dybowskim - członku honorowym PTPN. Kolejna głos zabrała **dr Irena Wodzianowska** (Lublin) referując „Udział środowisk naukowych Louvain i Petersburga w procesie powstawania Uniwersytetu Lubelskiego”, w wystąpieniu tym najwięcej uwagi poświęciła ks. Idzemu Benedyktowi Radziszewskiemu – rektorowi Carskiej Akademii Duchownej w Petersburgu, a także współzałożycielowi i pierwszemu rektorowi Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Z kolei **dr Magdalena Gawrońska-Garstka** (Poznań) przedstawiła rolę wileńskiego środowiska naukowego w utworzeniu i funkcjonowaniu Uniwersytetu Stefana Batorego.

W obradach tych reprezentantka Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk **prof. Ewa Andrysiak** (Łódź, Kalisz), poruszyła temat „Alfons Parczewski i początki Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie”. Pani profesor, znawczyni życia, pracy i działalności Parczewskiego (profesora Uniwersytetu Warszawskiego, profesora i rektora Uniwersytetu Wileńskiego (1922-1924), kaliszczanina, prawnika, historyka, etnografa, polityka oraz członka Polskiej Akademii Umiejętności i prezesa Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie) w interesujący sposób przedstawiła tę postać, łącząc ją z powołaną w 1919 r. Wszechnicą Wileńską. Całość wypowiedzi uzupełniał pokaz multimedialny z wieloma oryginalnymi dokumentami i zdjęciami dotyczącymi tego tematu. Dalej głos zabrał **dr Adam Tyszkiewicz** (Warszawa) zapoznając słuchaczy z materiałami dotyczącymi roli ceremoniału w konsolidacji polskiego środowiska akademickiego w okresie międzywojennym. Prelegent nawiązywał do ważnych wydarzeń tuż po wyzwoleniu, dotyczących polskich szkół wyższych, takich jak: otwarcie polskojęzycznego Uniwersytetu Warszawskiego (1915), konferencji rektorów szkół wyższych w Poznaniu (1931), przemówienie Józefa Piłsudskiego w auli Pałacu Kazimierzowskiego (1921), czy uroczystość jubileuszowa Uniwersytetu Stefana Batorego

Prof. Ewa Andrysiak. Fot. Ewa Obala

w Wilnie w kościele św. św. Janów (1929). Wszystkie te wydarzenia można było także zobaczyć na zdjęciach w prezentowanym pokazie medialnym. Jako ostatni wystąpił **prof. Jaromir Jeszke** (Poznań) omawiając informacje na temat towarzystw naukowych, zamieszczane na łamach rocznika Kasy im. Mianowskiego „Nauka Polska, jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój” w latach 1918-1939; pierwszego naukowawczego czasopisma powołanego w odrodzonej Polsce.

Po zakończeniu seminarium odbyło się Walne Zebranie Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, rozpoczął je wykład **prof. Przemysława Matusika** pt. „Rewolucja i uczeni. O Komisji Organizacyjnej Uniwersytetu Polskiego w Poznaniu”, który przypomniał zebrany początki powstania Uniwersytetu Polskiego w Poznaniu, czyli moment decyzji, jaka zapadła 11 listopada 1918 r. w murach Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, będącej owocem spotkania się kilku uczonych. Odtworzono także oryginalne nagranie wypowiedzi dr. Józefa Kostrzewskiego – jednego z członków Komisji Organizacyjnej Uniwersytetu Polskiego w Poznaniu. Najważniejszym zaś punktem spotkania było podpisanie przez rektorów poznańskich uczelni Karty Akademickich Tradycji Poznania, a uroczystego podpisania dokonali rektorzy: Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego, Uniwersytetu Przyrodniczego, Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego, Politechniki Poznańskiej, Uniwersytetu Ekonomicznego, Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego, Uniwersytetu Artystycznego, prezesa oddziału Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu i prezesa PTPN.

Pamiętkowa fotografia z tego wydarzenia a następnie koncert fortepianowy w wykonaniu Piotra Zuchowskiego zakończyły spotkanie.

Ewa Obala